

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3192/2018. (VI. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.21.562/2016/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Lomnici Zoltán, 1188 Budapest, Bocskai utca 41/B., földszint 3.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló peres eljárás (a továbbiakban: egyedi ügy) folyamán hatályban volt, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 359/C. § (2) bekezdésére hivatkozással kérte az Alkotmánybíróságot, hogy hívja fel az első fokon eljárt bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy I. rendű alperese volt. Az indítványozó és a felperes, aki az indítványozó féltestvére, $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ arányban volt tulajdonosa egy családi házas ingatlanok, valamint egy üdülő ingatlanok (a továbbiakban együtt: perbeli ingatlanok). A perbeli ingatlanok tulajdonjogát törvényes öröklés jogcímén szerezték meg, tulajdonjoguk 2008 áprilisában került bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba. A keresetlevél benyújtásának idején a családi házas ingatlan az indítványozó, valamint édesanyja, az egyedi ügy II. rendű alperese használta. A felperes 2007. augusztus 17-én vette birtokba az üdülő ingatlant, mert az az állagmegóvás érdekében indokolt volt.
- [3] Keresetében a felperes azt kérte, hogy a bíróság a felperes általi megváltással szüntesse meg a perbeli ingatlanokon fennálló közös tulajdont, és az ingatlanokat bocsássa a felperes kizárólagos tulajdonába. A felperes továbbá kártérítési követeléssel élt az alperesekkel szemben, amiért elmulasztották az állagmegóvás érdekében szükséges beruházásokat, ez pedig az ingatlanok értékcsökkenését eredményezte. A felperes emellett igényt tartott az indítványozó helyett általa megfizetett hagyatéki tartozások, az indítványozó fogyasztásából származó víztartozás, az üdülő ingatlan birtokbavételével felmerült összeg, valamint a családi házas ingatlan vonatkozásában többlehasználati díj megtérítésére. A felperes kérte a bíróságtól, hogy jogosítsa fel őt ezen összegek megváltási árba történő beszámítására. Az indítványozó a kereset elutasítását kérte, továbbá a családi házas ingatlan vonatkozásában a természetbeni megosztást, az üdülő ingatlan vonatkozásában az időbeni megosztást kérte. Az indítványozó mindezek mellett viszontkeresetet terjesztett elő többlehasználati díj megfizetése, valamint állagmegóvó felújítási, karbantartási és fenntartási munkák ellenértékének a fele megtérítése iránt, egyúttal beszámítási kifogást is előterjesztett az állagmegóvással felmerült költség, a gáztartozás fele és a kerti munkák ellenértéke vonatkozásában.
- [4] Az első fokon eljárt Fővárosi Törvényszék a perbeli ingatlanokon fennálló közös tulajdont megszüntette, és az indítványozónak az azokon fennálló tulajdoni hányadát megváltási ár ellenében a felperes tulajdonába adta, továbbá a családi házas ingatlan vonatkozásában kártérítés megfizetésére kötelezte az alpereseket. Az ügyben beszerzett szakértői véleményre támaszkodva kifejtette az elsőfokú ítélet indokolásában, hogy a családi házas ingatlan állapota nem alkalmas a természetbeni megosztásra, arra csak a szakértő által megállapított forgalmi értékhez képest aránytalanul nagy költséggel kerülhetne sor, ezért a közös tulajdon megváltás általi megszüntetése indokolt, amelyre a felperes bizonyította, hogy megfelelő fedezettel rendelkezik. Megállapította, hogy a családi házas ingatlan értékcsökkenése az alperesek felróható mulasztásával okozati összefüggésben következett be, ezért egyetemlegesen kötelesek a szakértő által megállapított kár felének – vagyis az indítványozó tulajdoni hányadával arányban álló részének – a megtérítésére. Továbbá a felperes kérésének megfelelően a megváltási árba beszámította a hagyatéki tartozások indítványozóra eső részét, a víztartozást, valamint az üdülő ingatlan birtokbavételével felmerült összeget. A Fővárosi Törvényszék ezt meghaladóan elutasította a keresetet, továbbá elutasította az indítványozó viszontkeresetét és beszámítási kifogását.

- [5] Az alperesek fellebbeztek az elsőfokú ítélettel szemben. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla részben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet oly módon, hogy az üdülő ingatlanok a felperes tulajdonába eső részét az indítványozó tulajdonába adta, a családi házas ingatlan megváltási árának összegét leszállította, az alpereseket terhelő kártérítési kötelezettséget megállapító, valamint a beszámítási kifogást elutasító rendelkezést mellőzte, továbbá leszállította az alpereseket terhelő perköltség összegét, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.
- [6] Az alperesek felülvizsgálati kérelemmel fordultak a Kúriához. Előadták, hogy álláspontjuk szerint a tényállás felderítetlen, az érdemi döntés megalapozatlan. Vitatták az ügyben kirendelt szakértő szakértői véleményének helytállóságát, továbbá kifogásolták, hogy az eljáró bíróságok nem adtak helyt az ő bizonyítási indítványaiknak, illetve nem vették figyelembe az általuk felkért igazságügyi szakértő szakvéleményét, noha ez a perben megállapítottánál jelentősen magasabb összegben határozta meg a családi házas ingatlan értékét, emellett azt a természetbeni megosztásra is alkalmasnak találta. Az eljáró bíróságok az alpereseknek a természetbeni megosztás lehetőségére kapcsán előadott érveit sem vették figyelembe.
- [7] A Kúria a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmével szemben a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában arra mutatott rá, hogy a felülvizsgálati kérelem a régi Pp. bizonyításra és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó szabályainak megsértésén alapul, azonban a bírói mérlegelés csak akkor lehet felülvizgálható alapja, ha az kirívóan okszerűtlenül, a per adataival vagy a logika alapvető szabályaival ellentétesen történt, ilyen ok azonban az egyedi ügyben nem áll fenn. Az új szakértő alperesek által indítványozott kirendelésének nem álltak fenn a régi Pp.-ben rögzített feltételei, a szakértő írásbeli kiegészítésben és szóbeli előadásban is részletes magyarázatot adott a felmerülő kérdésekre. A közös tulajdon megváltás útján való megszüntetése, a hagyatéki tartozások elévülése, az alperesek által követelt többlehasználati díj, valamint az indítványozó beszámítási kifogását illetően a Kúria maradéktalanul egyetértett az eljáró bíróságok ítéleteinek indokolásával.
- [9] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti alapvető jogának sérelmét állítja, és a Kúria ítéletének megsemmisítését kéri a Fővárosi Ítéltábla és a Fővárosi Törvényszék ítéleteire kiterjedően.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jogát megsértve helytelenül értékelték az egyedi ügy elbírálására szolgáló bizonyítékokat, téves ténymegállapításokat tettek és az alpereseket elzárták a megfelelő bizonyítás lehetőségétől. Súlyos eljárásjogi jogsértésként értékelendő különösen az, hogy a kirendelt szakértő véleményét annak irreális megállapításai ellenére figyelembe vették. Nem vizsgálták továbbá kellő alaposan a felperes állításainak valóságtartalmát. Végül az indítványozó előadta azt is, hogy a felperesnek a hagyatéki tartozások fele összege iránti követelése, amelyet az eljáró bíróságok megítéltek a számára, még az örökösök életében elévült.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [12] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [13] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította indítványában, és a sérelem megvalósulását abban látta, hogy a bíróságok nem tettek kellően eleget indokolási kötelezettségüknek, illetve elmulasztották bizonyítási kötelezettségüket, mert nem adtak helyt az indítványozó bizonyítási indítványaiknak. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok „a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be”, fenntartva, hogy az egyedi ügy összes körülményének függvénye, mikor kellően részletes az indokolás. Ez egyfelől nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alaposan vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot [lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]]. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak és így az arra alapított alkotmányjogi panaszok nyomán történő alkotmányossági vizsgálatnak korlátját jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmas szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dog-

matikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.

- [14] A jelen ügyben a rendelkezésre álló iratokból kitűnően az indítványozó és a II. rendű alperes mindenképp a szakértői vélemény helytállóságát kérdőjelezték meg, valamint azt kifogásolták felülvizsgálati kérelmükben, hogy az eljárási bíróságok nem vették figyelembe az álláspontjukat alátámasztó bizonyítékokat; és az indítványozó ezt értékeli az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértő eljárásnak alkotmányjogi panaszában is. Ugyanakkor a Kúria az ítéletében a per során megállapított tényeket és törvényi előírásokat alapul véve megindokolja, miért volt indokolatlan újabb szakértő kirendelése, valamint az, hogy az eljárási bíróságok nem vették figyelembe sem az alperesek által előadott körülményeket, sem az általuk a másodfokú eljárásra beszerzett szakvéleményt. A Kúria ítélete ugyancsak kitér az egyedi ügy egyéb kérdéseire: a megváltás indokoltságára, a hagyatéki tartozások elévültségére, a víztartozásra, a többlethasználati díjra és az indítványozó beszámítási kifogására. Mindezek olyan, a rendes bíróságok mérlegelési szabadsága körébe tartozó kérdések, amelyek nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [15] Hasonlóképp nem észlelt az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéletábrán és a Fővárosi Törvényszéknek az indítványozó által szintén kifogásolt ítéleteiben sem olyan sérelmet, amelyek a jogerős ítélet hatályában való fenntartása esetén az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének az Abtv. 29. §-a szerinti sérelmét eredményezhették. Az eljárási bíróságok kellő alapossággal számot adtak az egyedi ügyben felmerült – és fentebb felsorolt – tény- és jogkérdések eldöntésének indokairól, az indítványban előadottak pedig kizárólag e mérlegelés – az indítványozóra nézve hátrányos – eredményét kifogásolják, ezért az indítvány érdemi vizsgálatának az Abtv. 29. § szerinti feltételei nem teljesültek.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek miatt az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.
- [17] 5. Az indítványozó kérte – a régi Pp. 359/C. § (2) bekezdésére tekintettel – az első fokon eljárási bíróság felhívását a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztésére. Az Abtv. 61. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, ha az az alkotmánybírósági eljárás várható tartamára vagy a várható döntésre tekintettel [a) pont], súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében [b) pont], vagy más fontos okból [c) pont] indokolt, és a bíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel. Mivel az Alkotmánybíróság eljárása e végzéssel lezárult, a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kérelemről mint okafogyottá vált indítványi elemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie {3170/2017. (VII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]}.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/6/2018.

• • •